

Institutt for Informatikk

Notat

Til: Veiledere av ph.d.-kandidater ved IFI

Dato: 22. august 2024

Disputasform, opponenter, reisevirksomhet og bærekraft

Dette notatet er en oppfølging av instituttets strategi ved å «synliggjøre klima- og ressursbruks-perspektiver i alle typer aktiviteter, forskning, utdanning og hverdagen» og relatert til UiOs ambisjon om å kutte 50% i utslipp fra tjenestereiser innen 2030 (sammenlignet med 2018). Notatet er utarbeidet av ph.d.-utvalget og revidert etter innspill fra seksjonsledermøtet og klimarådet ved IFI.

Ved IFI gjennomføres det årlig 30 disputaser (gjennomsnitt siste 10 år). Under pandemien innførte MN delvis digital og heldigital disputas. I dette notatet fokuserer vi på delvis digitale disputaser (heretter digital disputas) som foregår i et undervisningsrom på IFI, med publikum til stede, men der en eller flere opponenter deltar via Zoom. Disputasen er da også allment tilgjengelig via Zoom. I perioden januar til april måned 2024 var omtrent halvparten av disputasene ved IFI digitale.

I det videre presenterer vi hva vi ser som fordeler og ulemper ved digitale og fysiske disputaser før vi gir anbefalinger om hvilke momenter som bør legges til grunn og veies opp mot hverandre når veiledere velger disputasens form (digital eller fysisk) og opponenter identifiseres.

Disputasen er en verdig avslutning av forskerutdanningen og viktig for kandidater, deres nærmeste og fagmiljøene. Digitale disputaser setter disputasens seremonielle karakter på prøve ved at rutiner endres, disputasen blir mindre formell, og færre er fysisk til stedet.

Digitale disputaser er åpent tilgjengelig for alle. Vi antar derfor at flere deltar på digitale enn på fysiske disputaser. Vi legger samtidig merke til at folk på IFI velger å følge digitale disputaser via Zoom.

Disputasen er en anledning for faglig utveksling og nettverksbygging med opponentene. Det lar seg vanskelig gjøre hvis opponentene ikke er til stedet fysisk på disputasen (og eventuelt før og etter).

Når en eller flere av opponentene deltar via Zoom blir det mindre reisevirksomhet. Vi antar også at digitale disputas medføre mindre reisevirksomhet for kandidatens familie og venner som ønsker å delta.

I noen tilfeller vil digital deltakelse være en forutsetning for å rekruttere opponenter da de ellers vurderer reiseveien som for lang.

UNIVERSITETET I OSLO

Momenter som bør legges til grunn ved valg av disputasens form og gjennomføringen av den:

1. Det primære kriteriet for valg av opponenter er vitenskapelig
2. Disputasen skal beholde sin seremonielle karakter, også når den er digital. Det forventes at fagmiljøene hegger om disputasen og møter opp
3. Førsteopponenten bør være fysisk til stede
4. Opponentene bør reise kortest mulig. Reiser den ene opponent langt, bør det balanseres ved at den andre reise kort (og gjerne med tog der det er en mulighet)
5. Vurderer man opponenter fra utenfor Europa gjør man en vurdering om opponenten kan delta digitalt. Jo lengre reisevei, jo viktigere blir det å vurdere digital deltakelse
6. Opponenten som reiser langt, bør bidra utover disputasen med seminarer/møter/diskusjoner

Med hilsen

Petter Nielsen, på vegne av ph.d.-utvalget